

Prednosti (so)razredništva in izvajanja razrednih ur v manjših skupinah učencev pri delu na daljavo

Meta Prezelj Manfreda, učiteljica angleščine, OŠ Tolmin

Tako kot vse šolsko delo je v tem šolskem letu tudi razredništvo na daljavo predstavljalo izziv in narekovalo določene prilagoditve. S sorazredničarko ga. Alenko Hvalica sva se zato odločili za nekoliko drugačen model razrednih ur, ki sva ga pričeli izvajati v času korone, a ga nameravava prenesti v vsakdanjo šolsko prakso tudi zdaj, ko smo spet v šolskih klopih, saj sva obe prepoznali veliko prednosti, ki jih tak način dela prinaša.

Spremenjene okoliščine terjajo drugačen način dela

Nekje v prvi polovici meseca novembra smo učitelji ponovno dobivali različna priporočila in smernice za delo s strani ministrstva, zavoda za šolstvo in drugih pristojnih institucij. Ob prebiranju le-teh mi je v oči večkrat padlo opozorilo o stiskah učencev zaradi pomanjkanja socialnih stikov in nalogi nas učiteljev, da te stiske poskušamo vsaj do neke mere omiliti. Določene spremembe sem poskusila uvesti v delo pri svojem predmetu (angleščina), še bolj pa se mi je zdelo, da je moja naloga to narediti kot razrednik, saj sem želela svojemu razredu pomagati, da čim lažje in čim bolje pluje v teh turbulentnih časih. Rodila se je ideja o razrednih urah v manjših skupinah.

Razdelitev učencev v skupine

Idejo sem predstavila Alenki, ki že drugo leto zapored z mano soustvarja razredne ure in mi je s svojimi nasveti in strokovno podporo (socialni pedagog) vedno v veliko pomoč pri uspešnem delu z najinimi osmošolci. Ker sva že večkrat dokazali, da sva dober tim, razmišljava zelo podobno in se lepo dopolnjujeva, se nisem motila, ko sem bila prepričana, da ji bo ideja takoj všeč.

Hitro sva se vrgli v načrtovanje in takoj pri naslednji razredni uri, ki smo jo še imeli skupaj kot cel razred, učencem naročili, naj se razdelijo v štiri manjše skupine po pet učencev. Sprva sva se sicer poigravali z idejo, da bi to naredili kar midve, a sva se nato odločili, da bo bolje, da jim daja možnost, da si sami izberejo skupino, v kateri se bodo dobro počutili. Rezultat je bil zelo zanimiv, saj sta se dve skupini oblikovali takoj, tretja je potrebovala nekaj več časa, četrta pa je bila sestavljena iz posameznikov, ki se iz teh ali onih razlogov niso videli v nobeni (drugi) skupini.

Učencem sva naročili, da se morajo v naslednjem tednu vsak dan sestati in pregledati naloge, ki so jih učitelji poslali za tisti dan, se med seboj opozoriti na

morebitne videokonference, da jih kateri učenec ne bi spregledal, ter si med seboj pomagati pri nalogah, če bi kateri izmed njih to potreboval. Izbiro medija, preko katerega se bodo dobivali, sva prepustili njim. Vsaka skupina je imela tudi nalogo, da vsak dan izbere učenca, ki se bo ob 14.15 udeležil kratke, 15–20 minutne videokonference z nama in še tremi sošolci iz ostalih treh skupin in tam poročal o delu svoje skupine tisti dan. Z udeležbo na vsakodnevnih srečanjih s sošolci in enkrat tedensko z nama je učenec opravil razredno uro za tekoči teden.

Prednosti izvajanja razrednih ur v manjših skupinah

Izvajanje razrednih ur na tak način se je že takoj na začetku izkazalo kot veliko boljše od klasičnega. Učence je spodbudilo, da so se podružili in povezali med sabo tudi v času dela na daljavo, si pomagali pri šolskem delu ter na tak ali drugačen način »poskrbeli« drug za drugega. V času kratkih, a vsakodnevnih razrednih ur, sva imeli stalen stik z učenci, kar je pomembno prispevalo k vzpostavitvi drugačnega, bolj pristnega odnosa z vsakim učencem. Tudi tisti najbolj tihi so bili primorani spregovoriti vsaj enkrat na teden in poročati o delu svoje skupine. Moram priznati, da sem na ta način nekatere učence spoznala v čisto drugačni luči, velikokrat so naju s svojimi poročili in opažanji tudi nasmejali. Poleg tega verjamem, da sva na ta način hitreje prepoznali morebitne stiske učencev in jim pravočasno nudili ustrezno podporo. Neodzivnega učenca na ta način praktično ni bilo.

Pomanjkljivosti izvajanja razrednih ur v manjših skupinah

Seveda sva pri delu sproti odkrivali tudi kakšno pomanjkljivost. Na prvo sva naleteli že takoj pri formiranju skupin, saj je imela ena izmed skupin že od vsega začetka velike težave, v njej so se namreč zbrali učenci, ki se niso videli v nobeni drugi skupini ali jim ta način dela sploh ne odgovarja, saj (naj)

raje delajo sami. Skupini sva nudili podporo, ji pomagali vzpostaviti medsebojni stik in tudi pri sami organizaciji, a sva sčasoma ugotovili, da bo bolje, da učence prerazporediva, zato je po drugem tednu prišlo do manjših sprememb. Popoldanske razredne ure so še vedno potekale na enak način, a sva opazili, da dve skupini, ki sta se že v začetku vzpostavili sami od sebe, brez najine pomoči, delujeta in se odzivata veliko bolje kot skupini, ki sta potrebovali več pomoči pri svojem delovanju.

Spremljanje, evalvacija dela in ugotovitve

Vseskozi sva tudi spremljali in evalvirali delo skupin. Po približno enem mesecu dela na ta način sva se odločili, da poskusno uvedeva en teden brez popoldanskih razrednih ur. Ugotovili sva, da so se učenci, ki so vsakodnevno srečevanje skupin prepoznali kot nekaj dobrega in zanje koristnega, dobivali tudi, če tega nisva posebej naročili. Te skupine so se med seboj tudi drugače zelo povezale in tako delujejo tudi zdaj, ko smo se vrnili v šolske klopi. Odnos med učenci se je zelo izboljšal, so kolegialni in se spoštujejo drugače kot prej. Učenec, ki ga je skoraj celoten razred prej zavračal, je zdaj vsaj z učenci te skupine še vedno povezan in tudi pri pouku deluje drugače (bolje) kot prej. Dodaten pokazatelj, da je delo po skupinah obrodilo sadove, je tudi ta, da se je v prvem tednu pouka v šoli v petek po razredni uri na naju obrnila učenka, ki je pri delu na daljavo občasno pomagala sošolki, ki se pri delu na daljavo kljub pomoči učiteljice prostovoljke ni dobro znašla in je imela velike težave pri opravljanju in oddajanju nalog. Učenka je izrazila skrb, da njena sošolka še vedno ne dela tako, kot bi morala, in da opaža njeno stisko tudi zdaj, ko smo v šoli. Kljub negativnim opažanjem sva bili zelo veseli, da je učenka izrazila skrb in opazila sošolkino stisko ter ji bila pripravljena še naprej pomagati. Meniva, da je to dokaz, da je razredna ura v manjših skupinah pomembno prispevala k ozaveščanju učencev in dovednosti za stiske sošolcev.

Odzivi učencev

Tudi po mnenju učencev prednosti takšnega načina izvajanja razrednih ur prevladajo nad pomanjkljivostmi. Večina učencev je pri prednostih navedla, da razredne ure na ta način potekajo bolj umirjeno, ker je učencev manj in tako lažje pridejo do besede. Všeč jim je sproščenost in spodbuda učiteljic k sodelovanju. Opažajo, da si pomagajo med sabo pri šoli pa tudi pri osebnih stvareh, da imajo boljše odnose, se bolje razumejo, so se zblížali in si bolj zaupajo. Pomaga jim tudi dodatna razlaga sošolcev, všeč jim je, da te drugi opomnijo, če pozabiš na Zoom, vsem gre tako zdaj bolje. Nekateri so mnenja, da brez teh klicev med epidemijo morda ne bi toliko komunicirali med sabo. Povedo, da smo se vsak dan pogovorili, se posmehali in poskusili najti pot za naprej, všeč so jim bile tudi različne tedenske naloge, ki sva jim jih dajali znotraj skupin.

Kot pomanjkljivosti pa učenci navajajo predvsem to, da nekateri učenci ne sodelujejo, se ne udeležijo srečanj in da skupino lahko rušijo manjši prepiri med sošolci. Nekaj učencev je izpostavilo, da se jim včasih zdi, da bi lahko hitreje opravili naloge, če ne bi bili toliko časa na klicu, saj bi lahko manj govorili in hitreje delali. Pri samem poteku in organizaciji skupinskih klicev so kot negativno nekateri izpostavili še, da se kakšni učenci priključijo kasneje in jim je treba stvari ponovno in dodatno razložiti, kar lahko zmoti delo skupine. Prav tako kot minus izpostavljajo, da se je klicalo, kadar se je komu zahotelo, da se v skupini ne čutijo enakovredni, pravijo, da če je neka debata, ne morejo vsi povedati svojega mnenja in da skupina ne dela vedno istih stvari hkrati. En učenec je navedel tudi, da skupina nima časa, ko kaj vpraša. Posamezni učenci tudi povedo, da imajo več skrbi čez cel teden, ker je razredna ura vsak dan, ne le ob petkih, in da so jim te ure vzele več časa, ki bi ga morda lahko preživeli tudi zunaj. Posameznim učencem so bolj všeč klasične razredne ure, pogrešali so prisotnost učiteljic na srečanjih s sošolci, trem učencem pa se tovrsten način zdi izguba časa.

Vloga sorazrednika

Tudi pri omenjenem modelu izvajanja razrednih ur v manjših skupinah se je timsko delo v paru s sorazrednikom izkazalo kot dodana vrednost. Na razrednih urah v manjših skupinah sem debato med učenci večinoma vodila jaz, kot njihov razrednik, se je pa Alenka vedno aktivno vključevala in z učenci in mano delila tudi svoj pogled, v kolikor je med debato pri učencih zaznala kakšno stvar, ki sem jo jaz morda spregledala. Tako sva ure gotovo izpeljali še bolje, kot bi jih sama. Tudi po razredni uri sva vedno nadaljevali s pogovorom in načrtovali dejavnosti za naprej, skupaj soustvarjali ure in se učili druga od druge. Ko sva naleteli na kakšno oviro ali težavo, ob kateri bi sama morda (pre)hitro obupala, sva skupaj nizali možne ideje in iskali najbolj ustrezne rešitve.

Izzivi – kako torej naprej?

Kot sem omenila že v začetku članka, nameravala tak način izvajanja razrednih ur vpeljati tudi v ustaljeno šolsko prakso. Se pa zavedava, da je potrebno prisluhniti tudi opažanjem, predlogom in pomislekom učencev, da lahko ta primer dobre prakse še dodatno izboljšava. Ena izmed glavnih stvari je gotovo več poudarka na podpori učenca pri sami organizaciji dela v skupinah in njihovih vlogah znotraj le-teh, pa tudi dodatna podpora učencem, ki imajo raje bolj individualističen pristop in se zato težje vključujejo v skupinsko delo s sošolci. Verjameva, da bova skupaj našli optimalen način izvajanja kvalitetnih razrednih ur tudi v običajni šolski situaciji.